

George Gordon Noel Lord Byron: PARIZÍNA. Dzs. KOŽ-m

- Byron – 1788-1824
- podedoval lordski naslov
- po študiju potoval po Sredozemlju
- 1815 poročil, dobil hčerko, po enem letu ločil – ljubezensko razmerje s polsestro Avgusto, zapustil Anglijo – napisal Parizino – problem soroden omenjeni nenavadni ljubezni
- potoval
- 1823 šel na pomoč Grkom v bojih proti Turkom, dobil malarijo, umrl
- **byronizem**: romantične značilnosti +
 - razklanost
 - strastnost
 - odpor proti obstoječim kodeksom in tabujem
 - svobodomiselnost
 - oratorski zanos
 - ironija
 - revolucionarnost

Parizina ni osrednje delo, vendar imela precejšen vpliv na slovanske pesnike (tudi Prešerna) za sam razvoj pesništva ni toliko pomembna

snov pesnitve vzeta iz angleške zg knjige, iz katere navaja Byron: "Za vladanja Nikolaja III. je Ferraro oskrunila dn tragedija. Po pričevanju nekega služabnika in po lastnem opazovanju je markiz d'Este odkril krvoskrunsko lj med svojo ženo Parizino in svojim nezakonskim sinom Hugom, lepim in pogumnim mladeničem. Oba so na gradu obglavili, po sodbi, ki jo je izrekel njun mož in oče. markiz je svojo sramoto razkril javnosti in preživel njuno usmrtitev. Bil je nesrečen, če sta bila kriva; če sta bila nedolžna, je bil še bolj nesrečen; itd."

iz tega izpeljal zgodbo: Nikolajeva žena Parizina in njegov nezakonski sin Hugo se na skrivaj ljubita. Parizina v snu razodene Nikolaju svojo zablodo. Nikolaj se prepriča, da ga v resnici vara. Iz Hugovega zagovora pred sodnim stolom izvemo, da je mladenič ljubil Parizino še preden je postala Nikolajeva žena in da mu jo je ta skoraj nasilno prevzel. sodba je kljub temu – zanj smrt, zanj umik iz življenja. Nikolaj se poroči vnovič, ima spet sinove, toda njegov duh je ubit. Življenje je dolgočasna mora, ki ga tlači do konca dni.

v neki italijanski kroniki zelo podobna zgodba, vendar je Byron ni pozna

Parizina lepa, nežna ženska

Hugo pogumen, svobodljuben, v sebi razklan romantični junak

ljubezen med njima je posledica neizživete lj (oče je Hugu sam izbral nevesto nižjega stanu, češ da je Hugo tako nezakonski sin in po njem ne bo mogel podedovati prestola)

Nikolaj ni nerazsoden besnež, ki bi vsevpred pobijal ljudi, temveč je pravičen človek, ki ga osebni notranji položaj, ponos prisili, da ukrepa strogo

Byron vedel, da sta bila obglavljena oba, vendar on ženske ne umori – tudi romantična značilnost

sestajata se na grajskem parku in ne v spalnici

Nikolaj ne izve za razmerje slučajno, preko služabnikov, ampak mu jo izda sama, v spanju Parizinina kasnejša usoda opisana nejasno, skrivnostno, tako da izzveni melanholično; isto velja za Nikolajevo nadaljnjo življenje

snov obdela v nekoliko vzvišenem jeziku, uporabi vse bistvene poteze romantične književnosti + vse svoje pesniške posebnosti:

- svobodljuben pogled na lj
- upor proti db konvenciji

- zagovarjanje naravne enakosti vseh ljudi
- zgodba je enostavna, zgoščena,
- natančna zgradba, verzno razgibana,
- dialogični vložki,
- delna analitična tehnika
- značajki kar dobro razdelani
- razpoložensko enotna
- ne pretirano romantično zanesena

Parizina ne hodi v grajski vrt in senčnico, da bi opazovala naravo, ampak se tam srečuje s svojim ljubimcem. V trenutkih, ko sta skupaj, jima ni mar za življenje, za stvari okoli njiju. Šele ko trenutki sladkobe minejo, jih začneš pogrešati, se zaveš njihove minljivosti. Slovo je zmeraj dolgo, kot da bi se videla zadnjič, hkrati pa začne kljuvati vest in občutek krivde, ker sta grešila. Hugo se vrne v svojo posteljo, ona leže k možu. Njen spanec je nemiren, izgovori Hugovo ime. Mož pa misli, da vzdihuje za njim. Ko sliši, da izgovarja ime njegovega nezakonskega sina, ki ga je imel z Bjanko, katero je prevaral, in je kljub obljubam ni poročil, pomisli, da bi jo takoj ubil, a je ne more, je preveč lepa. Naslednji dan mu služabniki potrdijo sum. Azo da grešni par privedi predse. Parizina je vsa bleda, njen obraz povsem spremenjen. Bolj kot zase trpi za Huga. Tudi Hugo trpi predvsem zaradi nje. Če ne bi bilo okrog ljudi (služabnikov, očeta), bi se zjokal, tako pa premaguje solze. Azo določi smrt Hugo z obglavljenjem, Parizina bo pri tem prisotna. Njej pa naj sodi čas. Azo je hudo, vendar se zdi to edina pravična rešitev. Prešuštnika morata biti kaznovana. Hugo spregovori: pravi, da je pogumen, z očetom je bil v vseh bitkah, kjer se je izkazal. Ve, da je on tekmeč njemu, svojemu očetu za prestol, hkrati pa priznava, da je bil vedno dober do njega. Toda vzel mu je ženo, ki mu je bila namenjena. Sinu je očital, da je Parizina previsokega stanu zanj, ker je nezakonski sin, zaradi tega ga tudi ne bo mogel naslediti na prestolu. Toda Hugo je prepričan, da bi vsi častili njegovo ime, če bi bil vladar, saj ga odlikujeta borbenost in pogum. Tega ne pravi, da bi zmanjšal svoj zločin, vso krivdo prevzema nase, tudi smrti ne želi preložiti, ker tako ali tako pride poslednji dan. Poleg tega mu je bilo življenje mora. Pravi, da je svojemu očetu povsem podoben, čeprav ne nosi njegovega imena. Poleg tega je od njega dobil ves pogum in strast, s krvjo je vanj prešel ves Azo. (Namiguje na krivično družbeno ureditev.) Oče sam je prav tako grešil; uničil je Hugovo mater, vzel za ženo Parizino, ki bi morala postati Hugova žena. Hugo je tudi grešil, prevzel bo kazen za zločin, ki v svetu velja za večjega kot so bili očetovi grehi, toda med njima bo razsodil šele Bog.

Parizina pa je stala negibna, bleda, otopela. Skušala je spregovoriti, pa je samo zastokala in zakričala, nato pa omahnila kot kip na tla. Preteklost postane nič, prihodnost brez upa, črna kot noč. Sprašuje se o smislu življenja.

Hugo je obsojen na smrt, menih ga spoveduje. Ostrižejo mu rjave kodre, da se vidi bel vrat. Ko mu hoče menih zavezati oči, se upre. Hoče umreti s prostimi očmi, ne boji se smrti. Skozi tišino se razleže grozen krik, Parizinin krik bolečine. Zdi se, kot da je poslednji. In od takrat je res nihče ni več videl niti slišal o njej. Morda je res tako umrla, morda je šla v samostan, morda so jo zastrupili. Njena usoda je neznana.

Azo pa ju ni omenjal. Vnovič se je poročil, imel sinove, toda nobeden izmed njih ni bil tako lep in pogumen kot Hugo. Azo pa ni bil nikoli več srečen, v njegov obraz so se začrtale gube žalosti in bolečine. Bil je prepričan v pravilnost svoje odločitve, toda njegovo življenje je bilo odslej eno samo životarjenje, resignirana vdanost brez vedrine.